



แนวปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อจากอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้บุคลากรมีวิธีปฏิบัติในการป้องกันการติดเชื้อจากอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน

ขอบเขต

แนวทางปฏิบัติ การป้องกันการติดเชื้อจากอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน ตาม Patient Safety Goals: SIMPLE สอดคล้องกับเป้าหมายความปลอดภัย เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

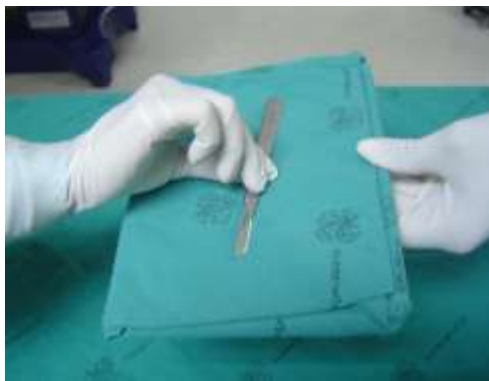
แนวปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อจากอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน

กรณี

1. การถูกของมีคมทิ่มตำหรือมีดบาด เช่น ถูกเข็มที่ใช้กับผู้ป่วยทิ่มแทง ถูกใบมีดที่ใช้ผ่าตัดบาด การถูกเข็มที่ใช้กับผู้ป่วยทิ่มแทง
2. เชื้อเข้าสู่ร่างกายทางผิวหนังที่มีบาดแผล หรือผิวหนังที่มีรอยแตก
3. เชื้อเข้าทางเยื่อของร่างกาย เช่น กระเด็นเข้าปาก เข้าตา และจมูก

แนวปฏิบัติ

1. การจัดเตรียมความพร้อมเพื่อการผ่าตัดและการทำหัตถการต่าง ๆ
 - 1.1 จัดแสงให้เพียงพอกับบริเวณ และตำแหน่งของการผ่าตัด
 - 1.2 จัดพื้นที่ในการทำงานให้เหมาะสมเพื่อความสะดวกของทีมผ่าตัดในการใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือมีคมต่าง ๆ
 - 1.3 จัดพื้นที่ในการวางของมีคมให้เกิดความปลอดภัยในการใช้งานระหว่างการผ่าตัด
2. การปฏิบัติระหว่างการผ่าตัด
 - 2.1 ใส่ถุงมือสองชั้น
 - 2.2 ผ่าระวังถุงมือที่สวมใส่ไม่ให้เกิดรูรั่ว หรือมีการฉีกขาด
 - 2.3 การส่งเครื่องมือมีคมในห้องผ่าตัดให้ใช้วิธี No touch technique โดยวางเครื่องมือลงบนภาชนะ เช่น ถาด หรือชามรูปไต แล้วส่งเครื่องมือทั้งภาชนะ ไม่ส่งเครื่องมือโดยตรงจากมือสู่มือ



รูปที่ 1 การส่งเครื่องมือมีคมด้วยวิธี No touch technique

- 2.4 มีสัญญาณเตือนเมื่อจะส่งอุปกรณ์หรือเครื่องมือมีคม
- 2.5 เฝ้าระวังการผ่าตัดในตำแหน่งที่ใช้ของมีคมอย่างใกล้ชิด
- 2.6 ในขั้นตอนการผ่าตัดต้องควบคุม และแยกตำแหน่งที่จัดวางของมีคมให้ชัดเจน



รูปที่ 2 การแยกตำแหน่งจัดวางของมีคมให้ชัดเจน

- 2.7 มีความระมัดระวังต่อความปลอดภัยของทีมผ่าตัดทุกคนในขณะที่ใช้อุปกรณ์และเครื่องมือมีคม
- 2.8 เครื่องมือและของมีคมต่าง ๆ ห้ามวางให้ส่วนแหลมคมยื่นออกนอกภาชนะรองรับ เพราะอาจเป็นอันตรายต่อผู้อื่นได้ ให้วางส่วนคมราบขนานกับภาชนะ เพื่อป้องกันส่วนแหลมคมเกี่ยวถูกภาชนะ หรือเกี่ยวมือเจ้าหน้าที่
- 2.9 ไม่จับเข็มเย็บแผลและของมีคมด้วยมือโดยตรงให้ใช้คีมจับเข็ม (Needle holder) แทน หรือกรณีที่ต้องการหยิบจับเข็มเย็บแผลและของมีคมที่ใช้แล้วใส่ลงในภาชนะทิ้งของมีคม ไม่ควรจับเข็มด้วยมือโดยตรงให้ใช้อุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ที่มีอยู่ เช่น ปากคีบ (Forceps) หรือ คีมจับเข็ม (Needle holder)



รูปที่ 3 การใช้ Needle holder จับของมีคมที่ใช้แล้วทิ้งลงในภาชนะรองรับ (ถ้วย Iodine)

- 2.10 เก็บมือออกจากบริเวณผ่าตัดที่กำลังใช้ของมีคม เช่น กำลังเย็บแผล หรือกำลังตัดเนื้อเยื่อ
- 2.11 เข็มหรือของมีคมที่ใช้ซ้ำได้อีก หลังจากใช้แล้วควรวางไว้ในภาชนะที่ป้องกันการทิ่มแทงขณะ เคลื่อนย้ายไปทำความสะอาด และทำให้ปราศจากเชื้อ
- 2.12 ห้ามถอดใบมีดออกจากด้ามมีดด้วยมือโดยตรงให้ใช้ Needle holder หรือ Clamps จับใบมีดขณะปลดออกแล้วทิ้งลงในภาชนะสำหรับทิ้งของมีคม



รูปที่ 4 การถอดใบมีดออกจากด้ามมีดด้วยการใช้ Needle holder

- 2.13 จัดเก็บชิ้นส่วนของอุปกรณ์และเครื่องมือมีคมออกจากบริเวณผ่าตัดให้ครบถ้วน
- 2.14 เครื่องมือและของมีคมไม่ควรห่อไว้ในผ้า เพราะอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุขณะนำเครื่องมือออกจากผ้าหรือเครื่องมืออาจสูญหายขณะทิ้งผ้าเปื้อน และผู้เก็บผ้าเปื้อนอาจได้รับอันตราย
- 2.15 ใช้เครื่องมือ เช่น clamps หรือ forceps หยิบจับของมีคมต่าง ๆ เช่น เข็มเย็บแผล มีดผ่าตัด หรือเข็มฉีดยาที่ตกลงบนพื้น
3. การปฏิบัติในการเคลื่อนย้ายอุปกรณ์และเครื่องมือไปล้างทำความสะอาดและทิ้งในภาชนะที่บรรจุ
 - 3.1 เครื่องมือของมีคมต่าง ๆ หลังใช้แล้วต้องหยิบจับถือด้วยความระมัดระวัง โดยเฉพาะการล้างเครื่องมือที่แหลมคม ควรกระทำด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ
 - 3.2 ตรวจสอบอุปกรณ์และเครื่องมือมีคมที่ใช้ในการทำผ่าตัดอย่างละเอียดรอบคอบ
 - 3.3 เคลื่อนย้ายอุปกรณ์และเครื่องมือมีคมไปยังบริเวณล้างทำความสะอาด โดยบรรจุในภาชนะที่ปลอดภัย
 - 3.4 ตรวจสอบภาชนะทิ้งของมีคมว่าเต็มหรือไม่ก่อนทิ้งของมีคมลงไป
ต้องแน่ใจว่าภาชนะทิ้งของมีคมนั้นมีความกว้างเพียงพอที่จะเก็บปลายของมีคมได้อย่างมิดชิด
 - 3.5 หลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสในการเปิดภาชนะทิ้งของมีคม
 - 3.6 ไม่ใช้มือหรือนิ้ว ใสลงไปในภาชนะทิ้งของมีคม
 - 3.7 ใช้มือจับด้านตรงข้ามปลายที่แหลมคมของอุปกรณ์และเครื่องมือขณะทิ้งลงในภาชนะที่บรรจุ
 - 3.8 ก่อนนำเครื่องมือผ่าตัดหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ไปล้างทำความสะอาดต้องปลดของมีคม เช่น มีดและเข็มออกจากด้ามจับ และแยกของมีคมทิ้งลงภาชนะใส่ของมีคมให้เรียบร้อย เพื่อป้องกันอันตรายต่อผู้ที่ล้างทำความสะอาดเครื่องมือ
4. ทันทีที่ฉีดยาหรือเจาะเลือดผู้ป่วยเสร็จให้ทิ้งเข็ม หรือกระบอกฉีดยาที่ใช้แล้วลงในภาชนะที่มิดชิด ซึ่งเข็มไม่สามารถแทงทะลุออกมาภายนอกได้ ไม่สวมปลอกเข็มคืน ไม่หักหรืองอเข็ม หากจำเป็นต้องสวมปลอกเข็มให้ใช้วิธีสวมด้วยมือเดียว (One handed scoop method)
5. การหักหลอดบรรจุยาหรือน้ำกลั่นปราศจากเชื้อที่ทำด้วยแก้ว (ampule) ใช้ผ้าก๊อซ หรือสำลีรองขณะหักหลอดยา และควรระมัดระวังขณะหยิบจับหลอดแก้ว หรือหลอดยาที่แตกหักแล้ว เพื่อป้องกันไม่ให้หลอดยาบาดมือ

ตัวชี้วัด

อุบัติการณ์เข็มตำหรือของมีคมทิ่มแทงระหว่างปฏิบัติงานอุบัติการณ์บุคลากรที่ได้รับอุบัติเหตุสัมผัสเลือด
สารคัดหลั่ง มีดบาดและของมีคมทิ่มตำ